

До вчителя

Інтегрований курс «Я досліджую світ» повністю реалізує зміст освітніх галузей Стандарту початкової освіти: «Громадянської, соціальної і здоров'язбережувальної», «Природничої» — із залученням змісту інших галузей: «Технологічної», «Мовно-літературної», «Математичної», «Мистецької». Він має на меті розширити елементарні знання учнів про предмети і явища природи та соціуму; розкрити в доступній формі зв'язки між неживою і живою природою та впливом людини на природу; виховувати любов до Батьківщини; формувати вміння аналізувати, оцінювати, систематизувати, узагальнювати об'єкти та явища, визначати закономірність зв'язків між ними; виробляти практичні уміння і навички.

Посібник з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» адресований молодшому школяреві й передбачає види діяльності учнів, що задовольняють природні потяги дитини до дослідництва і висновків, конструювання, комунікації, вияву своїх творчих здібностей. Ці види діяльності реалізовуватимуться в посібнику через систему завдань: «відшукай зайве», «знайди схоже і відмінне», «спостерігай», «досліди», «змоделюй», «установи зв'язки», «придумай», «розіграй сценку» тощо.

Посібник структуровано за тематичними розділами.

Перший розділ — **«Про мене»** — спрямовано на розширення уявлення учня про себе, пробудження допитливості до пізнання своїх можливостей та формування навичок самоорганізації, саморефлексії, самостійності, зарадності; усвідомлення нової ролі школяра та формування початкових умінь учитися, розвиток емоційного інтелекту.

Розділ містить такі теми: **«Я в школі»**, **«Як я сприймаю світ»**, **«Я пізнаю світ»**, **«Я відчуваю»**, **«Я піклуюся про себе»**. Кожна тема складається з п'яти навчальних модулів. Учитель самостійно вирішує, який із навчальних модулів потребує більше часу для опрацювання учнями. Для кожного з навчальних модулів передбачено розворот посібника. Також є додаток, у якому

вміщено резервні завдання з кожної теми для зручної роботи вчителя з тими класами, які відрізняються рівнем навчальних досягнень і темпом опанування програмовим матеріалом.

Завдання посібника сприяють розвитку критичного, логічного, творчого мислення, формуванню пошуково-дослідницьких умінь, розвитку спостережливості, творчої уяви, допитливості та формуванню позитивної пізнавальної мотивації навчання.

Для формування дослідницьких навичок учнів у посібнику передбачено навчальні модулі «Я спостерігаю», «Я вимірюю», «Я досліджую». Уведення таких тем важливо, оскільки з методами пізнання школярі знайомляться вже в 1-му класі. Для формування вмінь спостерігати, вимірювати, проводити дослідження передбачено завдання і під час вивчення інших тем.

Введення навчального модуля «Я досліджую» дозволить практично познайомити першокласників із цим методом пізнання. Дослідження є складною формою вивчення природи, оскільки передбачає визначення в штучних умовах особливостей об'єктів; створення спеціально підготовлених умов для їх проведення; формування вміння зіставляти явища і процеси, за якими спостерігають під час дослідження, робити висновки й узагальнення.

На перших етапах навчання першокласникам пропонують або спостерігати за дослідом, або проводити прості дослідження під керівництвом учителя. Під час демонстраційних дослідів учитель показує школярам способи роботи з об'єктами, вказує, на що варто звернути особливу увагу, як фіксувати результати, наголошує на чіткій послідовності виконання етапів дослідження та формулюванні висновків. Таку роботу необхідно починати з ознайомлення з інструкцією, в якій дається план дій і пропонується певний спосіб фіксації результатів. Звертаємо увагу, що важливою вимогою до демонстрації дослідів є підготовка необхідного обладнання, його встановлення, щоб кожен учень міг спостерігати за діями вчителя. Потрібно створити безпечні умови для проведення або спостереження за дослідженнями.

Реалізація діяльнісного підходу сприяє опануванню учнями сутністю певних об'єктів, явищ, способів дій у безпосередній практичній діяльності. Види діяльності на уроках мають сприяти формуванню допитливості, пробудженню радості пізнання довкілля, набуттю компетентностей.

Завдання посібника підібрано таким чином, щоб сприяти усвідомленню учнями цілісності природи у всіх взаємозв'язках. Також важливим завданням є формування відповідального ставлення до природи та усвідомлення ролі кожного в соціумі. Щоб сформувати відповідальне ставлення на рівні внутрішнього прийняття, необхідно пропонувати дітям навчальні ситуації для самостійного визначення рішень. Водночас формуються екологічне мислення, екологічна поведінка, екологічна культура.

Завдання посібника спрямовані на формування уявлень першокласників про себе як громадян України, які мають оберігати і любити Батьківщину, дбати про власне здоров'я і про тих, хто їх оточує. Таким чином, реалізуються завдання соціокультурного розвитку дитини.

Практичну зорієнтованість інтегрованого курсу «Я досліджую світ» забезпечує виконання завдань предметно-перетворювальної діяльності, що передбачає планування дій у процесі виготовлення виробу, формування навичок спільної діяльності, розвитку творчих здібностей. Основне спрямування предметно-перетворювальної діяльності в 1-х класах передбачає розширення сенсорного досвіду дітей, розвиток моторики рук, координації рухів, формування пізнавальних процесів (сприймання, уваги, пам'яті, мислення та ін.), початкових прийомів роботи з інструментами.

Готуючи посібник, ми спиралися на принципи Нової української школи, орієнтувалися на потреби та інтереси сучасного першокласника, враховували дослідження нейропсихологів та визнані світовою практикою методики навчання. Сподіваємося, за посібником буде цікаво працювати і вчителям, і учням.

Автори